

Ryytimaan yhteisöpuutarhatarjotin – kolme puutarhaa

Ryytimaa-hankkeessa yhteisöpuutarhojen ja yhteishankkeiden tulee sijaita maaseutualueella. Tähän lasketaan myös pienempien kaupunkien taajama-alueet. (Maaseutu-kaupunki-luokituksen alueet ydinmaaseutu, harvaan asuttu maaseutu ja kaupunkialueiden läheinen maaseutu.)

1. TAKAPIHAN VILJELYKOEILU, menetelmän/toimenpiteen esittely

Viljelykokeilu voi olla pieni toimenpide, kuten kohopenkki, no dig -kokeilu, pieni ala nurmikkopottua tai jokin muu yksittäisen menetelmän pienen mittakaavan testaus. Nämä puutarhakohteet eivät vaadi kovin suurta työpanosta. Niistä saa kuitenkin omaa itse kasvatettua satoa ja nekin tarvitsevat hoitoa ja seurantaa pitkin kasvukautta. Kokeilut voidaan toteuttaa Kestävät kylät -hankkeen toimenpiteenä ilman ulkopuolista rahoitusta.

Tärkeää on saada onnistumisen kokemuksia viljelystä. Kokeilut sopivat viljelystä kiinnostuneille aloittelijoille ja muillekin, joilla ei ole mahdollisuutta lähteä isompaan yhteisöviljelmään mukaan. Kokeilut kannustavat varsinaiseen yhteisöviljelyyn ja voivat tuoda uutta oppia pidempäänkin viljelleille.

Kokeilut toteutetaan hankeaikana eli syksyyn 2026 mennessä. Toteutuspaikka voi olla kylätalon piha tai muu yhteiseen käyttöön sopiva alue kylällä. Tässä viljelymuodossa ei tarvitse olla yhdistystä taustalla.

2. VARSINAISET YHTEISÖPUUTARHAT, kooltaan isompi viljelmä

Varsinainen yhteisöviljelmä on kokeilua laajempi kokonaisuus, johon haetaan tarvittaessa ulkopuolista rahoitusta. Viljelyä suunnitteleva ryhmä määrittelee toiminnalle tavoitteet ja mittakaavan, kartoittaa olemassa olevat resurssit ja osaamisen sekä ulkopuolisen avun ja rahoituksen tarpeen. Yhteistyöhankkeet ovat tukena suunnittelussa niillä alueilla, joilla hankkeita on. Tarvittaessa konkreettisen puutarhan suunnittelussa ja toteutuksessa käytetään ulkopuolista osaamista yhteisön tukena ja autetaan valitsemaan viljelijöille sopivat viljelykasvit sekä oikean kokoinen laajuus suhteessa resursseihin. Näin kiinnostus viljelyyn säilyy paremmin. Yhteistyöhankkeet ja Ryytimaa ohjeistavat rahoituksen hakemisessa.

Suunnittelu aloitetaan jo talvella. Tuolloin kartoitetaan olemassa olevat välineet, rakenteet ja materiaalit. Samalla sovitaan yhteiset käytännöt ja säännöt, kuten sadon jako. Kesäksi suunnitellaan hoitovuorot ja muu mahdollinen ohjelma, kuten yhteisten viljelyvinkkien jakaminen. Maaseudun Sivistysliiton koulutustuki voi olla rahoittamassa kurssimuotoiseksi suunniteltua ohjelmaa yhteisöviljelmällä. Tästäkin kerrotaan lisää Ryytimaan tulevissa uutiskirjeissä ja webimaareissa.

Viljelmä voi sijaita yhteisellä tai yhdessä vuokratulla alueella. Toiminta jatkuu yli hankeajan eli myös vuodesta 2026 eteenpäin. Rahoitusta varten tarvitaan taustalle yhdistys tms., jolla on y-tunnus.

3. YHTEISÖVILJELMÄN KUNNOSTUS, uudistetaan jo toimivaa yhteisöviljelmää

Jo toiminnassa olevat yhteisöviljelmät voivat tuoda omalle viljelmälle uuden kohteen pilottipuutarhan tapaan tai uusia käytettyjä viljelymenetelmiä ekosysteemiseksi. Kyseessä on oikeastaan yhdistelmä kahdesta yllä esitellystä toimintamuodosta.

Kunnostuksessa voidaan ratkoa viljelyn haasteita, kuten liian hallitseva monivuotinen rikkakasvusto, työläs kastelutapa tai toive maanperän paremmasta viljelykunnosta. Näin voidaan mahdollisesti ehkäistä yhteisöviljelyn hiipumista haasteiden edessä.

Mukaan voidaan laskea myös sellaisia palstaviljelmiä, joilla jokainen viljelee omaa aluettaan, jos viljelmällä lisätään yhteisöllisyyttä ja kokeillaan yhdessä resurssiviisaita viljelymenetelmiä.

Rahoitus voidaan toteuttaa joko MSL-hankkeiden hankekuluina tai uusimistarpeen ollessa suuri voidaan hakea erillistä rahoitusta. Tässäkin tapauksessa selvitetään, voidaanko MSL:n koulutustukea käyttää rahoitusmuotona.

Jos erillistä rahoitusta ei haeta, mukaan lähtevä yhteisö ei tarvitse y-tunnusta.

